

תואר שני לבוגרי מדה"ח אשר החלו לימודיהם בסמסטר חורף תשע"ט

סמינריונים - לבחירה סמינריון אחד מכל קבוצה

קבוצה א': יום חמישי 16-20

שם ומספר הסמינריון: מדינה יהודית ודמוקרטית 99-835-07
שם המרצה: ד"ר שפירא חיים
תיאור הסמינריון: הביטוי "מדינה יהודית ודמוקרטית", המופיע בחוקי היסוד, מבטא ניסיון למשג שני ערכים שביניהם שורר מתח מהותי. המתח בא לידי ביטוי בשתי חזיתות עיקריות: יחסי לאומיות ודמוקרטיה ויחסי דת ומדינה. מטרת הסמינר היא לעמוד על הרקע ההיסטורי והרעיוני של העמדות השונות, לבחון את הפירושים השונים הניתנים לנוסחה החוקתית, ואת ההסדרים הנובעים מהם בתחומים השונים. הסטודנטים יוכלו לכתוב עבודות סמינריות על נושאים משפטיים, נושאים תאורטיים וכן נושאים מן המשפט העברי שנוגעים לנושא הסמינר.
מרכיבי הציון הסופי: עבודה סמינריונית, הצגת הנושא בע"פ ונוכחות – 100%.

שם ומספר הסמינריון: דת ומדינה 99-857-02
שם המרצה: פרופ' ספיר גדעון
תיאור הסמינריון: מאז הקמת מדינת ישראל ועד לאחרונה הוסדרו שאלות דת ומדינה בישראל באמצעות הדוקטרינה הידועה בשם סטטוס קוו. זו הקפיאה למעשה כל מחלוקת בענייני דת ומדינה, תוך שהיא משמרת את המצב המשפטי ששרר עם קום המדינה. ההנחה המקובלת הייתה שהסטטוס קוו משמש תנאי הכרחי ליצירתה ולהמשך קיומה של הדמוקרטיה הישראלית. במהלך השנים האחרונות החלו דברים להשתנות, ודיון מעמיק מחודש במחלוקת בענייני דת ומדינה הופך לראוי ובלתי נמנע כאחת. אולם, בעוד שרבים מבקרים הן את הפורמט והן את התוכן של הסטטוס קוו, מעט כותבים בוחרים לפרט כיצד לדעתם יש ליישב שאלות דת ומדינה בישראל, פורמלית ומהותית. חלקו הראשון של הסמינריון יתמקד בניתוח מושגי, בהצגת מודלים שונים ליחסי דת ומדינה, ובבחינת הטענות הנורמטיביות והמעשיות העומדים בבסיסו של כל מודל. בחלקו השני של הסמינריון נפרוש את הרקע לדיון במציאות הישראלית. נפתח בניתוח התפיסות האידיאולוגיות השונות ושורשיהן ההיסטוריים, ונמשיך בתיאור ההסדרים הקיימים, הרקע להיווצרותם והטעמים להתפוררותם בעת האחרונה.
מרכיבי הציון הסופי: עבודה סמינריונית, הצגת הנושא בע"פ ונוכחות – 100%.

שם ומספר הסמינריון: סוגיות מתקדמות בדיני קניין רוחני 99-878-07
שם המרצה: ד"ר מרקוביץ'-ביטון מרים
תיאור הסמינריון: הסמינריון סוגיות בקניין רוחני יתמקד בהיבטים תאורטיים ומעשיים של דיני הקניין הרוחני. במסגרת הסמינריון נסקור וננתח את התיאוריות השונות אשר מהוות בסיס להכרה בזכויות הקניין הרוחני ואת הכתביה המחקרית שהתפתחה סביבן, ונעסוק גם בסוגיות עכשוויות מרכזיות בתחום דיני הקניין הרוחני על מגוון תחומיו. התיאוריות שידונו כוללות את הגישות השונות: הגישה הכלכלית, תיאוריית העבודה, תיאוריית האישיות, תיאוריות דמוקרטיות, תיאוריות של צדק חלוקתי וצדק מתקן ועוד. הנושאים המעשיים שידונו תוך התייחסות להיבטים התיאורטיים של הנושאים הם: היחס שבין דיני עשיית עושר ולא במשפט ודיני הקניין הרוחני, שימורה של נחלת הכלל, הלכות ביחס לכשירות הנושאים בדיני פטנטים תודך שימת דגש על הגנה על תוכנת מחשב ושיטות לעשיית עסקים, הסדרה בינלאומית של דיני הקניין הרוחני, הממשק שבין יזמות עסקית ודיני פטנטים וסוגיות חשובות נוספות ככל שהזמן יתיר.
הדיון יתמקד בקריאת וניתוח טקסטים הנוגעים בכל אחת מן התיאוריות והביקורות עליהן והסוגיות השונות שידונו תוך התייחסות גם לגין הישראלי בהקשרים שונים.
מרכיבי הציון הסופי: עבודה סמינריונית, הצגת הנושא בע"פ ונוכחות – 100%.

קבוצה ב': יום שישי 8-12

שם ומספר הסמינריון: דיני נישואין וגירושין 99-840-07

שם המרצה: פרופ' רדזינר עמיחי

תיאור הסמינריון: ההלכה היא מרכיב מרכזי בדיני המשפחה בישראל (החוק מורה על דרך בלעדית: "נישואין וגירושין של יהודים ייערכו בישראל על פי דין תורה", וענייניהם יהיו "בשיפוטם היחודי של בתי דין רבניים"). במסגרת הסמינר יידרשו התלמידים לבחון לעומק מרכיבים של דיני המשפחה ההלכתיים אשר רלוונטיים כיום בישראל, תוך שימת דגש מיוחד על הפסיקה בדורות האחרונים ובפרט על פסיקת בתי הדין הרבניים. יצויין שאין זה סמינר במשפט עברי היסטורי אלא סמינר העוסק במצב המשפחתי הנוגע כיום לדיני המשפחה של יהודים במדינת ישראל. מדובר הן בתחומים שבהם הברירה היחידה היא לדון לפי דין תורה והן בתחומים שהדבר אפשרי מכח רצון הצדדים. בכיתה נשתדל ליצור תמונה רחבה ככל האפשר של התפתחות המוסדות המשפטיים השונים, ואגב כך נעקוב אחר התפתחות ספרות ההלכה בכללה ואחר ההשפעות השונות על הפסיקה, גורמים אשר הינם בעלי משמעות רבה גם בדיני המשפחה היום (בשל פסיקה עדתית שונה וכ"ו). ינותחו גם שטרות שונים הקשורים לדיני המשפחה, תקנות וחרמות שונות מקהילות ישראל וכן פסיקת בתי המשפט הישראלים העוסקים ב"דין התורה" של דיני המשפחה.

מרכיבי הציון הסופי: עבודה סמינריונית, הצגת הנושא בע"פ ונוכחות – 100%.

שם ומספר הסמינריון: קהילות במשפט 99-415-07

שם המרצה: ד"ר שטרן שי

תיאור הסמינריון: המשבר הכלכלי העולמי שפרץ בשנת 2008 החיה את הדיון הציבורי אודות עיצובן הראוי של המערכות בהן אנו חיים. התמוטטות השווקים העולמית נשאה בחובה גם הכרה כי האידיאל האינדיבידואלי ראוי לבחינה מחודשת. ההכרה במגבלות השוק ומערכי התמריצים המושתתים על הנעתו של היחיד למקסום רווחיו הולידה מהלכים לבחינת תפקידו של שיתוף פעולה כמנגנון הסדרה כלכלי, כמו גם אודות ההיתכנות להטמעתו באמצעות המשפט. במרכזו של הסמינריון עומד אחד המוסדות החברתיים המוכרים, המורכבים, והקשים ביותר להגדרה: הקהילה. הקהילה, המשמיעה שיתוף פעולה בין יחידים, מאתגרת תפיסות חברתיות אינדיבידואליות בכך שהיא משמיעה הכפפה מסוימת של זכויות היחיד לשיקול דעת של אחרים. בעוד שהעיסוק במוסד הקהילה ומקומו נדון בהרחבה בשדות מחקר שונים, דוגמת סוציולוגיה, אנתרופולוגיה ופילוסופיה פוליטית, הרי שהשיח המשפטי אודות מוסד זה נותר מצומצם, ולעיתים אף סמוי מן העין. הסמינר יתמקד בשיקולים תיאורטיים ונורמטיביים בדבר מתן הכרה למוסד הקהילה במשפט, וביישומים מעשיים של הכרה זו בתחומי משפט שונים דוגמת: דיני הקניין, דיני החוזים, דיני המשפחה, דיני החברות ודיני העבודה.

מרכיבי הציון הסופי: עבודה סמינריונית, הצגת הנושא בע"פ ונוכחות – 100%.

תיאור הסמינריון: הסמינריון יתמקד בתחומי ההשקה התיאורטיים בין משפט לפסיכולוגיה. בשלב ראשון, יקנה הסמינריון מבוא בסיסי לפסיכולוגיה כדיסציפלינה מדעית ויישומית, הן מבחינה תיאורטית והן מבחינה מתודולוגית, תוך שימת דגש מיוחד בפסיכולוגיה חברתית, קוגניטיבית ופוליטית. בשלב שני, ייסקרו שני סוגי הספרות המרכזיים בתפר שבין משפט לפסיכולוגיה, השילוב המסורתי (לדוגמה: החזקת ילדים, אי שפיות, מצב נפשי) והשילוב המודרני יותר (חוזים, נזיקין, קניין ואפליה בעבודה) ויוצעו כיווני מחקר אפשריים ביחס לכל אחד מסוגי הספרות הללו.

סוגי הספרות שייסקרו הם: תהליכי קבלת החלטות ע"י יחידים וקבוצות, רציונליות מוגבלת והטיות קוגניטיביות, אגואיזם ואלטרואיזם, גישות התנהגותיות לתרבות, הוגנות חלוקתית ודיונית, לגיטימציה שלטונית, גישות אלטרנטיביות לאכיפה, עמדות והשפעה חברתית. בבחירת נושא העבודה קיימות שלוש אפשרויות מועדפות (אם כי הצעות לסוג אחר של עבודות יישקלו לגופן): 1. יישום תיאורטי של סוג אחד או יותר מסוגי הספרות שצוינו לעיל לכתיבה ביקורתית על זרם תיאורטי (כגון: משפט וכלכלה או משפט וחברה); 2. יישום תיאורטי של סוג אחד או יותר מסוגי הספרות שצוינו לעיל בדוקטרינה משפטית (כגון: דיני משפחה, דיני חוזים, דיני עבודה); 3. יישום של סוג אחד או יותר מסוגי הספרות שצוינו לעיל לכתיבת הצעה למחקר התנהגותי-אמפירי, בכל נושא שייבחר ע"י הסטודנט (אין ציפייה לעשיית מחקר בפועל, אם כי לסטודנטים שיבחרו לעשות זאת תינתן הדרכה נוספת)

מרכיבי הציון הסופי: עבודה סמינריונית, הצגת הנושא בע"פ ונוכחות – 100%.